

ТМ	Г. XXXIV	Бр. 4	Стр. 1157-1180	Ниш	октобар - децембар	2010.
----	----------	-------	----------------	-----	--------------------	-------

UDK 316.74:796 Bauman Z. (049.32)

Превод

Примљено: 30. 5. 2010.

Тони Блекшоу

Шефилд Халам универзитет

Шефилд (Велика Британија)

РЕВИЗИЈА СОЦИОЛОГИЈЕ СПОРТА У СВЕТЛУ ФЕНОМЕНА ЗИГМУНТА БАУМАНА*

Резиме

Овај рад представља критичку ревизију социологије спорта кроз рад Зигмунта Баумана. После сугестија да су неки од главних протагониста социологије спорта постали отпорни на нове тачке гледишта, ја износим кратку интелектуалну скицу Баумановог пројекта и дајем мали увод у његову социологију постмодерне. Ја настављам да предлажем да овај, најкласичнији социолошки приступ у спорту, тежи доктринизму и у контексту ове расправе фигурационализму, као што је парадигматичност социологије спорта. Ослањајући се на Бауманову социологију интелектуалаца, две повезане карактеризације фигурационализма су критички продискутоване што се односи на историјски својствену улогу у социологији спорта. Након тога дајем критичку компарацију друге врсте фигурационализма са апокалиптичне позиције интерпретатора Герија Армстронга и сугеришем да ниједан не нуди одговарајући модел интелектуалног испитивања у социологији спорта јер сваки одражава два екстрема бесконачности у интелектуалној активности у нашем пољу истраживања. На крају дајем закључак са неким предлозима који сугеришу теорију прозелитистичке улоге интелектуалаца у „чврстом“ модернизму и алтернативној визији социологије спорта.

Кључне речи: Зигмунт Бауман, фигурационалистичка социологија, интегрисани и апокалиптични интелектуалци, законодавци и тумачи, „течни“ модернизам, прозелитистички интелектуалци, социологија постмодернизма

* Објављено у: *International Review for the Sociology of Sport* 37(2):199-217, 2002. Тони Блекшоу је виши предавач социолошких и културалних истраживања у спорту на Шефилд Халам универзитету.

УВОД

Ако се почетком седамдесетих социологија спорта још увек сматрала провинцијалном у односу на општеприхваћену социологију, до касних осамдесетих и раних деведесетих постало је јасно да је почео потпуно неочекивани раст у овом новом пољу истраживања. Социологија спорта је постала плодно тле за нове агенде, истраживања, теорије и идеје, нарочито у односу на друштвене класе, теорију идеологије и хегемоније (Brohm, 1978; Cantelon and Gruneau, 1982; Gruneau, 1983; Hargreaves, 1982, 1986; Sage, 1990); полове, феминизам и маскулинитет (Hall, 1988; Hargreaves, 1994; Messner, 1992; Messner and Sabo, 1990), расизам и етницизам (Jarvie, 1991), структуралну теорију (Horne and Jary, 1987); теорију процеса цивилизације (Elias and Dunning, 1986) и насиље (Dunning et al., 1988).

Међутим, како социологија спорта улази у нови миленијум, изгледа да је савладана осећајем амбиваленције. Она видно показује мање поузданости приликом улажења у непознате воде, показујући упадљив степен несигурности, понекад скептицизма, према ономе што брзо постаје стално променљив шири интелектуални домен са изузетним степеном кореспонденције између академских дисциплина. На неки начин изгледа да је социологија спорта постала ограђена оним старим парадигмама које су некада биле њене нове смеле референтне тачке. (bold points of reference) Како она може да се носи са мноштвом теоријских различитости, данас отворених, једно је од најинтригантнијих питања на које социологија спорта као да избегава да одговори. Посматрање смене у жижима других области социологије мами нас да потражимо некакво објашњење несигурног корачања социологије спорта. Заправо, кратка процена неких других критичких области социологије или социјалне теорије, генерално, показала би да тренутно популарне теорије и модели мишљења укључују постструктурализам и постмодернизам, у мери у којој књиге једног од главних постструктуралистичких и постмодернистичких теоретичара, Мишела Фукоа, сада замењују Маркса односно „приручнике за левичарске интелектуалце“ (Rorty, 1996).

Ипак ми се чини да су неки од главних протагониста у социологији спорта, постали отпорни на нове смеле тачке гледишта, нарочито изазовне теорије и идеје које проистичу од постмодернистичких и постструктуралистичких теоретичара, пре него приањање систематској рационалној социологији мислиоца какви су Антони Гајденс ((Jary and Horne, 1993; Tomlinson, 1999a, 1999b; Sugden and Tomlinson, 1999) и Норберт Елиас (Dunning, 1999; Maguire, 1999) као „сигурних“ модела и „добре“ социолошке праксе. Кратка, али критичка дискусија Сугденовог и Томлинсоновог рада објављеног у Међународном прегледу за социологију спорта (International Review for the Sociology of Sport) „Копати по прљавштини, а остати чист: Вра-

ћање истраживачке традиције за критичку социологију спорта“ биће искоришћена за илустровање овог аргумента. У тој понуди Сугдена и Томлинсона за коју верују да је критички и етички одговарајући начин прављења социолошког истраживања и у томе учвршћују себе у коалицији, која интегрише врсту дубоке етнографије коју је изводио Даглас (Douglas, 1976) са анти-постмодернистичком позицијом коју је објавио Вард (Ward, 1997), нарочито је корисно критиковати њихов рад. Ја бих сугерисао да Сугденов и Томлинсонов рад није само необзиран према идејама постмодерне, већ и да је број епистемолошких, онтолошких и методолошких питања која прате социологију постмодерне опипљиво погрешан у њиховом раду.¹

У сегменту рада насловљеном „Истраживачка парадигма наспрам становишта епистемологије“ Сугден и Томлинсон покрећу метафизичку дискусију у жељи да оправдају усвајање нарочитих истраживачких принципа и техника у свом приступу у етнографском истраживању. Аналогно Хјуу (Hughes, 1990), њихов приступ захтева критичку дискусију методологије као филозофског оправдања за питања која окружују „сазнање“ око извођења емпиријског истраживања. На тај начин, Сугден и Томлинсон формулишу сопствену истраживачку стратегију у погледу рационалних „научних“ аргумената, који се фокусирају на специфична питања епистемологије, онтологије и моралних и демократских одговорности укључених у истраживачки процес. Сасвим исправно, оно што они траже да ураде је предност коју они виде као кључну теоретску идеју која подупире академску ригорозност њихових аргумената. Ја не бих имао ништа против да се овакво одређење преиспита. Оно што ја желим, укратко, да овде истражим јесте корен онога што је за мене главни проблем у њиховом раду: то је, огроман значај који Сугден и Томлинсон везују за Вардову (Ward, 1997) анти-постмодернистичку позицију.

Вардов је филозофски покушај да се утемељи „истина“ и етика у епистемологији. Начин на који он то чини је вођење расправе против различитих релативиста (постмодерниста) који унапређују оно што он описује као становиште епистемологије. Ипак, уместо да напредује убедљивим списима, желим да кажем, да се Вард једноставно бави „безвредним циљевима“ у својим аргументима. Основни проблем са Вардовом метафизиком је претпоставка коју он има у погледу релативизма позиције (постмодерног) становишта. Кључни проблем је просто у следећем: Вард погрешно обједињује и критикује постмодернисте због концептуализације дефиниције истине коју већина њих није ни изнела. Вард истиче рад постмодерниста са дефиницијом истине (становиште епистемологије) која подразумева да постоји много истина; што је Џенкинс (Jenkins, 1995) назвао истине без разлога. Такође, Вардови аргументи показују да су погрешни због тога што је истина у социолошком (или постмодерном) значењу

културално утемељена концептуализација истина, „која доказује себе саму путем убеђења, и добра, такође, из недвосмислених, преносивих разлога“ (Rorty in Jenkins, 1995: 125), и која нам напослетку помаже да видимо да је „реалност“ много сложенија него што смо некад замишљали. Та постмодерна позиција је најбоље описана као анти-анти-релативистичка (Bauman, 1999a) пре него релативистичка.

Из Баумановог рада можемо такође распознати да је Сугденово и Томлинсоново (и Вардово) виђење да постмодерна врши преокрет у социологији остварујући колапс моралне и политичке храбрости погрешно. Бауманови аргументи илуструју да су морал и политичност централни у пројекту социологије постмодерне. Међутим, оно што разликује Бауманову „постмодернистичку“ позицију је да се она не ослања на универзално прихваћене каноне и формализоване институције за расправу; он прихвата да се „бескрајна конверзација“ одиграва у арени културе, где је људска врста креирала сопствено уређење и владавину, „мало по мало, кроз све веће и богатије „мешање супротстављених вредности““ (Rorty, 1986, in Connog, 1989: 38).

Сугденова и Томлинсонова дискусија о Вардовој „асоцијацијској епистемологији“ може бити решена још краће, јер почива на очигледно неодрживим премисама. Могуће је да се „постави ограда на средини“ између онога што он назива становиште епистемологије и научног реализма. Како је могуће да ту постоји таква средина ако, је Вард предлагао, ефикасност становишта епистемологије задржавајући тако сумњу са сопствене онтолошке позиције? Особа или верује у објективност и тврдњу универзалне истине или сумња у могућност досезања објективности и према томе мора водити расправу за могући концепт „истине“: не постоји средина између ове две онтолошке позиције. Намером да обезбеди сопствену врсту онтолошке истине, Вард је изгубио смисао постмодернизма да увек има нешто више што може бити речено. Све у свему, онда, Вардова позиција сама показује да је не само метафизички неодржива већ и ограничена као методолошки водич у истраживање. Сугденово и Томлинсоново претерано ослањање на Варда, који, као што сам и показао, има тенденцију да се бави „безвредним циљевима“, водећи их не само доле у ћорсокак, већ и у потцењивање експланаторне моћи и потенцијала који су кључна снага њихове методологије и њиховог етнографског писања.

БАУМАНОВ ИЗАЗОВ

Могло би се онда догодити, да за неког у социологији спорта, идеје и теорије удружене са вокабуларима изван њене уобичајене надлежности остају непријатељи. Из овога произилази питање да ли је социологија спорта у стању да пронађе из себе саме, без онога што је потребно да научи из алтернативних објашњења како се „свет“ спорта манифестује данас.

Ова повученост је изненађујућа, зато што је, као што сам већ рекао, изван домена спорта поновна процена социологије кренула на више маштовитих начина. На пример, различита схватања наших савремених друштвених услова појавила су се недавно у раду Зигмунта Баумана. Његово писање је разоткрило многа нова и узбудљива схватања и перспективе о томе како ће се одвијати размишљање и живот у овом миленијуму. Овде бих желео да додам да би Бауманове важне идеје могле бити корисне за социологију спорта зато што су се оне формирале и обрађивале кроз дијалог, као што бисте и очекивали од водећих интелектуалних протагониста систематичне рационалне социологије, од Вебера до Бурдиеа, од Диркема до Гидена, од Симела до Мафесолија. Његов рад се такође ослања на много шири корпус рада, укључујући, социолошке филозофе какви су Арендт, Касториадис, Хелер, Левинас, Лукач и Рорти и постструктуралисте и постмодернисте. Бауман је на први поглед класични социолог у чијем раду је умерено дозвољено појављивање елемената радикализма постструктурализма и постмодернизма. Али због Бауманове интелектуалне радозналости, са идејом да га постмодерна присиљава да поремети социолошку ортодоксност коју он брижно штити, у његовом раду је увек присутна тензија. Бауман стога задржава ту амбивалентну реткост, социолог постмодернизма, који држи до свог ранијег модернистичког убеђења.

Ипак, у већини књига из социологије спорта недавно објављених Бауманов рад не фигурира сасвим видљиво. Са изузетком Армстронговог (Armstrong, 1998) неспретног покушаја да објасни недавне тактичке и технолошке промене у полицијској контроли фудбалских хулигана кроз Бауманов модел *Законодавци и интерпретатори* (Bauman, 1987), само се неколицина писаца у социологији спорта експлицитно ослања на његов рад; и још суптилније, обухваћене референце, ако оне уопште и постоје, су тако тихе да су занемарљиве (Dunning, 1999; Dunning and Rojek, 1992; Murphy et al., 2000). Мало других радова о спорту данас указује на Бауманову социологију. Само Ројек (Rojek, 1995) општије фокусиран дијалог са социологијом постмодернизма у Децентризовању слободног времена (*Decentring Leisure*) пада на памет.

Главни циљ овог рада је да прошири социјалну имагинацију у социологији спорта до инкорпорирања Баумановог критичког подухвата, да би се омогућило научницима у спортској науци да се отворе према једном од најиновативнијих аутора који раде у социологији данас. Други кључни циљ је покушај да се дају неке основе социолошког објашњења за тренутну скромност (снебивљивост) у социологији спорта која је претходно описана. Ослањајући се на Бауманову социологију ова критика се фокусира на фигурациону социологију и нарочито на рад Ерика Дунинга (Eric Dunning). Да бих прејудуцирао

било какав неспоразум желео бих на почетку да истакнем да ова критика препознаје важне сличности које постоје између фигуративне социологије и других класичних социолошких приступа. Заправо, као што ће се и показати, већина класичних социолошких исказа надугачко и нашироко написаних, не задовољава постављање само драгоцених прилога за социологију, већ тежи да организује њихове идеје око великих, јединствених шема, које покушавају да опишу све, насупрот виђењу изван социологије где се сматра да је та велика теорија пропала (Lyotard, 1984) и да нема више простора за велике идеје (Bauman, 1999b). Прецизан резон иза мог избора фигурационализма и рада Ерика Дунинга је посебно искрен: фигурационализам је парадигматичан социологији спорта и неки од његових главних предлагача (и дисидената) одиграли су и настављају да играју веома важну улогу у његовом развоју, нарочито Ерик Дунинг, који је добро познат као један од његових главних савремених теоретичара.

Две повезане карактеризације фигурационализма биће презентоване, што је у вези са његовим двома историјски дистинктивним улогама у социологији спорта. Прва карактеризација ће га описати као велику причу коју је замислио неко (Norbert Elias) ко је разумео социолошку активност као законодавну стратегију (Bauman, 1987), док ће га друга описати као тип интегрисане интелектуалне активности (Bauman, 1999a; Eco, 1994) који одржава неко (Eric Dunning) ко носи напред саморегулишућу традицију социолошке мисли, стапајући прво у друго да би се обезбедила још даља експанзија оригиналне велике приче. Ја ћу аргументовати да, ако желимо да у потпуности схватимо значај ове две карактеризације фигурационализма за социологију спорта, потребно је да се схвати како се оне односе једна према другој.

Антропологија Герија Армстронга (Gary Armstrong, 1998) даје следећи фокус за прву категоризацију. Ако моје поређење фигурационализма са Армстронговом антропологијом даје манифест у социологији спорта, Баумановом (1987, 1999a) генералном критиком деполитикализације интелектуалног рада, оно такође почиње да разјашњава промену улоге интелектуалаца у социологији. Међутим, ова друга карактеризација, која се ослања на Бауманову (1999a) дискусију о дистинкцији између апокалиптичних интелектуалаца и интегрисаних интелектуалаца, показује нам прилично јасно да се још увек задржавају аспекти интелектуалног рада у социологији спорта, али посебно у фигурационализму, који није спреман да буде остављен иза својих законодавних карактеристика.

Уместо фигурационализма ја нудим оно што може најбоље бити описано као анти-анти-релативистичка социологија (Bauman, 1999b), која следећи Рортија (Rorty, 1979) деконструише „епистемолошки центрирану филозофију“ науке, која тежи да искључи алтернативне

путеве социолошког истраживања. Критика ће предложити да, ако социологија спорта обнавља свој иновативни подстицај, она би требало да тражи да се метафизичка питања и трансцендентална теоријска решења замене историјски и културално контингентним питањима, која захтевају етичке и политичке одговоре (Bauman, 1993, 1995, 1999a, 1999b).

Прва два дела рада су комплементарна и дају позадину за даљу критику. Први део даје кратак преглед новијих Бауманових радова и идентификује његову социологију као пројекат сталног враћања на себе самог (Beilharz, 2000). Следећи део даје основне елементе скице Бауманове социологије постмодернизма и дискусију о његовим критичким везама са класичном социологијом. У антиципацији главне дискусије, следећа секција уводи и расправља Бауманову (Bauman, 1987) класичну критику интелектуалног рада: *Законодавци и интерпретатори*. У делу који следи, расправља се о двема повезаним карактеризацијама фигурационализма наведеним у социологији спорта, што даје главни критички фокус рада. Закључак се ослања на критику која је довде установљена у жељи да се развије нека од сопствених идеја које се тичу улоге интелектуалног рада у социологији спорта, док се такође сугерише одговарајући правац стремљења у социологији спорта – социологија која препознаје те важне увиде повезане са критичким социолошким истраживањем може изронити из конверзације између Баумана и постојећих приступа у социологији спорта.

КРАТКА ИНТЕЛЕКТУАЛНА СКИЦА

Зигмунт Бауман је професор емеритус на Универзитетима у Лидсу и Варшави. Он је плодан писац, а неке од његових најновијих књига су: *Законодавци и интерпретатори* (1987), *Слобода* (1988), *Модернизам и холокауст* (1989); *Размишљати социолошки* (1990); *Модернизам и амбиваленција* (1991); *Смртност, бесмртност и друге животне стратегије* (1992b), *Наговештаји постмодернизма* (1992a); *Етика постмодерне* (1993); *Поново сам: Етика након неизвесности* (1994); *Живот у фрагментима* (1995); *Постмодернизам и његово незадовољство* (1997); *Рад, потрошаштво и ново сиромаштво* (1998b); *Глобализација: Људске последице* (1998a); *У потрази за политиком* (1999); *Култура као пракса* (1999); *Течни модернизам* (2000); *Индивидуализовано друштво* (2001b); *Друштво: Тражити сигурност у небезбедном свету* (2001a) и *Друштво под опсадом* (2002).

Његова ранија дела нису тако позната као ова из периода „постмодерне“ која означавају јасан помак, а који је уследио из његовог ранијег, марксистички инспирисаног, али релативно затвореног рада, ка новом пољу где ће водити крсташки рат против неједнакости, „неслободе“ и сиромаштва. Објављен третман овог тактичког помака

је довољно темељан тако да опсежнија дискусија није овде потребна (види Veilharz, 2000; Smith, 1999). Довољно је рећи да језик може бити промењен са овим преокретом „постмодерне“, али идеје слободе и једнакости остају камени темељци Бауманове критичке теорије.

Бауман је био један од првих водећих социолога који је писао обимно и афирмативно на тему постмодернизма. Међутим, док је он некада без оклевања описивао и теоретисао о постмодернизму на један отворен начин, извесна повученост у вези с тим јавила се у његовим најновијим радовима (Bauman, 1998a, 1998b, 1999a, 1999b, 2000, 2001b). Бауман сада преферира термине „солидан“ модернизам и „течан“ модернизам насупрот „модернизму“ и „постмодернизму“ што сугерише да он разуме да оно што је сада његова завршна фаза јесте „постмодернизам у оној мери у којој је протумачио себе као наследника модернизма“ (Delanty, 2000: 5). Рекао је да би ове напомене промене требало да дођу без чуђења, с обзиром на незадрживо ширење дискурса о идеји постмодерне која се јавила последњих година. Теоретичари – често дијаметрално супротстављени – изгледа да су одлучили да надмаше једни друге у откривању „истине“ о постмодернизму, представљајући термин лишени било какве критичке употребне вредности. Међутим, Бауман је веома јасан по овом питању: његово мишљење није да постоји ново стање постмодернизма већ да постоји нови постмодерни сензибилитет са којим „промишљамо и разумемо модернизам“ (Heller, 1999: 35). Сам Бауман је тај који је обликовао неке од најизазовнијих идеја које окружују овај помаљајући критички дискурс.

Кретањем кроз издвојене публикације читалац може приметити Бауманово истраживање на различитим теоретским концепцијама у оно што данас постаје чудесан пројекат, тестирајући нове начине комбиновања, раслојавања, цепања па чак и конвертовање идеја широког дивергентног тела теорије да би се креирала социологија која би у „солидном“, модерном свету претендовала на епска дела „оснивача“, али која у „течном“ модернизму остаје исувише неизвесна, сувише амбивалентна, да би достигла „мастер“ статус. Ипак као да је присут солидном дозом модерног, просветитељског поуздања, Бауманов рад се чита као исполиран, интелегентан, изазован, понекад спектакуларан и увек перцептиван.

СОЦИОЛОГИЈА ПОСТМОДЕРНИЗМА

Рицер (Ritzer, 1997: 159) је у великој мери у праву када наводи да је Бауманова социологија постмодернизма континуирана са класичном социологијом у својој стратегији пружања систематских и рационалних објашњења друштвеног света. Међутим, Рицер је превидео да је Бауман такође амбивалентан према класичној социологији. У својој

улози постмодерног интерпретатора, Бауман остаје без убеђења у било коју социологију која је заснована на чистој систематској мисли, рационалности и разуму; појмовима који, за Баумана, као и за Дерида (Derrida, 1978), морају увек бити схваћени као робови разлике.

Због тога се Бауманова социологија постмодернизма ослања на ортодоксно социолошко објашњење, али се такође ослања и на широк опсег мишљења, укључујући социолошку филозофију, херменеутику, културална истраживања, књижевност, постструктурализам и нарочито постмодерно разумевање да развој постојећих социолошких теорија помаже да се разумеју дубоке промене које су у основи наших савремених друштвених услова. Упркос очигледним предностима вокабулара социологије постмодернизма, мада, Бауман (Bauman, 1992a: 41) такође уочава и његову ограничену употребу у социјалној анализи, у томе што се „ускрађује његово сродство са специфичним фазама у историји друштвеног живота“. Бауманова кључна идеја је да је његова социологија постмодернизма способна да превазиђе ограничене постмодерне социологије зато што је способна да докучи проблем друштвене структуре у вези са природом социо-историјских трансформација великих размера и улогом појединих актера у овим процесима (Abrams, 1982).

За постмодернисте Бодријаровог убеђења Бауманова социологија може бити схваћена само као афирмација и чување застарелог подухвата модерне, али и јасно потврђивање да се социологија мора нагодити са начинима на којима се свет мењао око ње. Бауман нуди изврстан начин реинтерпретације и асимилирања неких од најкориснијих „старијих“ социолошких постулата са „новим“ теоријским увидом у смисао ових нових времена. Веома једноставно, Бауман нам омогућава да видимо више, омогућавајући врсту темељите интерпретације која је достигнута једино када се свет „чита“ из различитих перспектива. Ако је, за самог Баумана (Bauman, 1992a: 204) Џорџ Симел (Georg Simmel) неодликовани пионир социологије постмодернизма, онда је он њена тренутна инспирација, нови главни човек: мајстор микса фанки цеза новог миленијума.

ЗАКОНОДАВЦИ И ИНТЕРПРЕТАТОРИ

За Баумана (Bauman, 1987) постмодеран начин интерпретативног интелектуалног рада функционише као корективан за издвојену примену модерне, ауторитативне законодавне промисли. У Фукоовом (Foucault, 1980: 128) значењу, у постмодернизму, постоји „специфично“ интелектуално (интерпретатор), као супротност „универзалном“ интелектуалном (законодавац) које сада појединачно наводи „истине“ о социологији, спорту, фитнесу, фудбалском хулиганizmu, рекреацији – или било којој могућој теми. Као што Бауман

истиче „када повезано поступно, пре него ли латерално подређено, „законодавне“ и „интерпретативне“ стратегије могу бити претопљене као „модерна“ и „постмодерна“.

Супротно савременим законодавним разлозима, постмодерно тумачење интелектуалног рада имплицира и приврженост и оданост субјекта у објекту, направљеног манифеста од оног што Чарлс Тејлор (Charles Taylor, 1995) назива „јасна артикулација“² пре него ли однос коренспонденције између објекта и неких „спољних“ исказа. За Тејлора, јасна артикулација може бити остварена једино кроз форму познавања које је повезано са херменеутичком конверзацијом – не постоји епистемолошко раздвајање у шеми тумачења ствари – која је непроменљиво локално смештена.

За Баумана, законодавни разлог објектификује не само рационално већ и онтолошки и етички. Међутим, са тачке гледишта тумача интелектуалног рада постоји признање да не постоји објекат који је једноставно објекат знања. Где законодавац пиљи у свој³ предмет као у нешто што не може вратити његов поглед, тумач препознаје да је фузија између њега и ствари на коју се усредредио све. Са радом тумача ствар која заокупља интелектуалца то чини кроз свој изглед, сугерисањем да то може бити интересантно ако је она припремљена да развије дубље разумевање њене специјалне онтолошке моћи. Заправо, да би остварила своју улогу тумачења олакшавања разлика⁴ – ширењем комуникације између аутономних друштава – интерпретатор мора развити дубоко разумевање у настојању „да одржи деликатну равнотежу између ... разговорних традиција... за поруку која ће бити неискривљена (у односу на значење пошиљаоца) и схваћена (од примаоца)“ (Bauman, 1987: 5). Приповедање о *Уједињеним оштрицама Шефилда* код Армстронга (Armstrong, 1998) је илустративан, добро исцениран одговор Баумановом изазову, односећи се према овом тешком задатку веома добро.

У Рортијевом значењу (Rorty, 1979), тумачење интелектуалног рада има за циљ такође деконструкцију „привилеговане позиције“ законодавног расуђивања да „промени субјекат“ до алтернативног вокабулара, које је „абнормална расправа“ која не обавезује интерпретатора да његов рад мора да се узима као „нормална расправа“ законодавног расуђивања, које тежи да спречи алтернативне путеве социолошког истраживања. Тумачење интелектуалног рада не преводи само идеје између различитих друштава која тумаче, већ му даје значење.

Међутим, интерпретатор не покушава да оправда такво значење у рационалном, законодавном смислу, изговарањем претходног критеријума или методологије којом би њен рад могао да буде процењен. Интерпретатор сматра да ће његов рад успети на основу сопствених заслуга: то ће морати да буде релевантно за остале тумаче.

То ће радити код различитих особа и на различите начине. Ово међутим не значи да за тумаче „све иде“. Тумачи могу исказати разлику између „доброг“ и „лошег“ интелектуалног истраживања – они могу размишљати постмодернистички, али њихове интелектуалне способности и даље раде. Тумачење интелектуалног истраживања ради не зато што су то „белци“, „средња класа“, „мушкарци“ или „академци“, или зато што се придржава „исправних“ методолошких процедура. Добро тумачење интелектуалног рада може, као законодавни резон, бити „аналитичко“ и „ригорозно“, али то чини боље зато што је његов модел истраживања потпуно само-апсорбован, а аутобиографије интерпретатора су сасвим уметнуте. Као што Бауман планира, ту не би постојао други пут са социолошким „утврђивањем мере“ „течног“ модернизма: „Не постоји избор између „верних“ или „неутралних“ начина рада у социологији. Уздржана социологија је немогућа“ (Bauman, 2000: 216).

ЗАКОНОДАВСТВО И ТУМАЧЕЊЕ У СОЦИОЛОГИЈИ СПОРТА

У својој студији тумачења *Уједињених оштрица Шефилда* Армстронг (Armstrong, 1998; све даље референце односе се на овај рад) прилично наивно користи Бауманове Законодавце и интерпретаторе, у сасвим дословном смислу, да би аргументовао недавне тактичке и технолошке промене у полицијској контроли фудбалских хулигана износи заиста трансформацију од политике јачања законодавног права до тумачења стратегије надзора. Армстронг (Armstrong, p. 313) излаже да „полиција више не користи законодавство за неутрализацију овог феномена али се сада бави тумачењем, и употребом најновијих технологија и техникама надгледања да би посматрали хулигане“. Изненађујуће, иако Армстронг не препознаје потпуни значај сопствене улоге тумача који открива академски своје сопствено дубоко разумевање о *Оштрицама*.

У конструисању ове тезе о фудбалском хулиганизму, Армстронг заразно критикује различите уделе постојећих приступа проблему, нарочито нудећи Леичестер школу (за ову понуду види нпр. e.g. Dunning, 1999; Dunning and Rojek, 1992; Dunning et al., 1988; Elias and Dunning, 1986; Murphy et al., 1990). Иако он ово не изражава у том смислу, за Армстронга је, фигурационализам, како он то назива, превише типична ароганција која прожима модеран, законодавни разлог. Изгледа да Армстронг тврди да су фигурационалисти оштетили интелектуални рад на фудбалском хулиганизму у жељи да га прилагоде својој рационалистичкој, линеарној форми резонувања. Он истиче да су Дунингови аргументи као и аргументи свих осталих слаби зато што они прихватају да универзална истина потражује (фигурационализам) и да је логоцентрична (теорија процеса цивили-

зације). Међутим, у формирању његових личних аргумената о фудбалском хулиганизму, Армстронг не успоставља ни ригорозне нити систематске критике социологије фигурационализма. Уместо тога, он бира да се руга таквом приступу на начин који чини његов рад отвореним за критике да је не само јефтин, већ и детињаст у његовој оријентацији. Армстронг је требало да буде много оштрији када је развио систематску критику фигурационе социологије. Уместо испољавања љутње, Армстронг би требало да доказује да се он и фигурационалисти баве различитим концептуалним световима и да се смена са законодавног резонувања (фигурационализма) на тумачење интелектуалног рада догодила кроз његово лично дубоко истраживање фудбалског хулиганизма.

Иако је из перспективе социологије Баумана примамљиво да мислим да ће ове две теоријске позиције бити посуђене једна од друге, то очигледно код Армстронга није случај. Уместо тога фигурационална социологија и његова лична антрополошка оцена схваћене су као „несамерљиве“ да би користиле Пол Фејербендовој добро познатој експресији. За Армстронга не постоји начин да се законодавно резонување фигурационалне социологије може превести на језик његовог личног приступа тумачењу. Међутим, желео бих да образложим да, како су ова два различита приступа „несамерљива“, не можемо рећи да један егзактније описује „реалност“ фудбалског хулиганизма у односу на други. Ово нас не води нужно у позицију да је „целокупна истина релативна“ због тога што тумачење интелектуалног рада препознаје „добру“ и „лошу“ социологију. Бауманова позиција расуђује да ће интелектуални рад проћи или не на основу сопствених заслуга; то ће морати да буде релевантно за друге интерпретаторе. То ће функционисати код различитих особа и на различите начине. Међутим, неизбежно ће неки интелектуални радови бити неуверљиви, неће функционисати.

Из моје личне перспективе, у светлу нових теоријских и емпиријских развоја, начин на који ми схватамо такозвани фудбалски хулиганизам се променио, корисност фигурационе социологије покварила се и не ради више тако добро као што је радила некада. Моје је виђење да Армстронг нуди „нове“ увиде како би утврдио смисао фудбалског хулиганизма данас. Армстронгов приступ ради боље него ли фигурационализам зато што су његови модели истраживања потпуно окупирани собом и аутобиографијом Армстронга, интерпретатора који је мештанин Шефилда, и коју он намеће. Армстронгов приступ је тумачење које је на тренутак сентиментално, очаравајуће, узбуђујуће, мистиком и магијом набијен сусрет; то је интимно „виђење“ „локалне“ врсте. Сама књига најбоље је описана као објављен исход „мештана“ који долазе заједно.

Армстронгов рад се такође лако везује за друге карактеристике Бауманове социологије постмодернизма, на начин на који он показу-

је како *Оиштрице* могу свесно креирати или заменити реалност. Темпо фигурационалиста није довољно једноставан да опише проблем хулигана. Како се Армстронгов рад на утврђивању „истине“ показује тако моћним, потребно је разумети смисао који је конститутиван и конституише „начин живота“ *Оиштрица*, и као „интерпретатор“, Армстронг без сумње има ову способност.

Овај интерпретативни начин размишљања о интелектуалном раду прави прећутну претпоставку да не постоји појединачно разумевање реалности и да не постоји опсервација која није дискурзивно постављена. То подразумева да је свако разумевање и посматрање теоријски оптерећено. Она такође признаје своја ограничења. Снага тумачења интелектуалног рада лежи у његовој способности да буде „предводник“ у његовим сопственим слабостима и у његовој сензитивности за практичне непредвиђености укључене у прављење анализа локалних културалних различитости. Оно што чини Армстронгову критику фигурационализма апсурдном, јесте да се он препушта обманама да сопствена објашњења може привилеговати на рачун игнорисања других. Армстронг би требало да добро обрати пажњу на своје критике Дунинга.

На крају, желео бих да скренем читаоцима пажњу на једну важну идеју коју Армстронг јасно препознаје; то је да „у поређењу са законодавцима, интерпретатори имају мало моћи, нарочито да наметну своје тумачење (другим) члановима друштва“ (Ritzer, 1997: 157). Заправо, у социологији спорта, законодавни разлози још увек имају преимућство: традиционална академска хијерархија истраја и остаје главни вратар у социологији. Због тога тумачење интелектуалног рада остаје релативно неразвијено у социологији спорта, а то је фрустрирајуће у мери у којој она приморава неког да тупи своју интелектуалну оштроумност у корист самопопустљивих и пакосних ставова (види Armstrong, 1998). Али би тумачи требало да препознају да овакво стање ствари почиње полако да се преокреће; законодавни разлог је полако али сигурно у опадању – Армстронгов објављен рад представља тестамент овоме.

ИНТЕГРИСАНИ И АПОКАЛИПТИЧНИ ИНТЕЛЕКТУАЛЦИ

Бауманова критичка дискусија о склоности Умберта Ека да дели интелектуалце на „интегрисане“ и „апокалиптичне“ је кључни линк назад до Законодаваца и интерпретатора. Као што смо видели, током ере „чврстог“ модернизма интелектуалци су били потребни естаблишменту за промовисање великих идеја које легитимишу њихову моћ. У „течном“ модернизму, међутим, интелектуални рад је са временом постао тумачење и, за Ека (Есо, 1994), постаје подељен на две врсте.

Према Веилхарцу (Weilharz, 2000: 166), углавном на исти начин као и законодавци, „интегрисани (интелектуалци) се носе са

дневним задацима, пословима као и обично“; док апокалиптични интелектуалци, у маниру Армстронга, „без непосредне потребе да удовоље свог господара, могу да узму више од уобичајеног штрпкања из руке која их храни“. Ова слобода открива себе као мач са две оштрице за апокалиптичаре зато што, углавном са другим постмодерним мушкарцима и женама, они су вођени са два централна разговора: „овај“ у индивидуализму и „онај“ у потрошачкој култури. Они су такође рефлексивни појединци (Giddens, 1991), који су вођени својом вољом (Bauman, 1997), више него ли вољом неких великих прича.

Бауман (Bauman, 1999a) се боји апокалиптичног интелектуалног рада онолико колико он потеже за њим. Ова амбиваленција много дугује његовој идеји да, онолико колико су они слободни од ограничења идеологија којима су интегрисани интелектуалци подређени, у потрошачкој култури апокалиптични интелектуалци ће вероватно увек бити „абсорбовани“ доминантном неолибералном хегемонијом. То је зато што интелектуални живот неће више поступати на исти начин као пре. И касна капиталистичка економија покушава да укине интелектуализам у целости, мобилишући апокалиптичаре као тренере који ће водити потрошаче, експерте у било чему што се креће од фудбала до Биг Мека и електронских играчака. Штавише, као и у случају куповине било које робе на распродаји, апокалиптични интелектуални рад ће увек бити мање од потпуног поштовања. Ово је због тога што је апокалиптични интелектуални рад увек подложен комерцијализацији себе самог. Овим се не пружа отпор снази тржишта, то се не може учинити. Овим се не тежи да се буде „изван“ потрошачке културе; он је већ уписан у ток такве културе, укључујући наравно и „слободно“ тржиште (Natoli, 1997) и једнако значајно у овом процесу, масмедије. То не може бити било који начин у „течном“ модернизму. Приликом дешавања интелектуални рад постаје телевизионализован. Јавни интелектуалци су телевизионализовани интелектуалци: они не добијају више од 15 минута, дочепају се само 15 секунди, и треба поједноставити, као што је одговарајуће излагање пред камерама“ (Beilharz, 2000: 166).

Ипак, Бауман је привучен апокалиптичним интелектуалним радом, управо зато што није везан за било какву велику причу и зато што то увек има потенцијал да се раскомада, стицање различитих значења. Заиста, са апокалиптичним интелектуалним радом, увек остаје могућност да се борба против неолибералне хегемоније може и замислити.

Интегрисани интелектуалци са друге стране ретко теоретишу изнова. Они ће вероватно више бити заузети производњом и преносењем сопствених порука, у свакој сфери, на дневној бази... интегрисани... нису ни песимисти ни оптимисти (мада приватно они могу бити нешто од ова два), али прво и пре свега они нису дисиденти. У Фукоовом (Foucault, 1980) значењу, које пратећи логику Ничеове ге-

неалогиче односа моћи, интегрише интелектуалце који теже да буду вођени својим осећањима, али су они тренутно мотивисани њиховом методологијом или њиховим мученицима. Један афоризам за интегрисану активност може бити: велике идеје могу бити мртве, али хајде да заштитимо велике идеје.

ИНТЕГРИСАНИ ИНТЕЛЕКТУАЛЦИ И СОЦИОЛОГИЈА СПОРТА

У социологији спорта, рад фигурационалиста одражава амбиваленцију удружену са интегрисаном интелектуалном активношћу. Као што је добро познато, фигурационалисти су социолози постојане вере и деле убеђење које је Норберт Елиас, иако није непогрешив, завештао њима драгоцено наслеђе, перманентно валидних и поузданих „сензитивних“ концепта. Овај преглед предавања укључује фигурацију, међузависност, процес (овим процесом је обухваћена критика процеса редукције), моћ, укључивање и одвајање, и наравно у средишту свега овога, теорију процеса цивилизације.

Као интегрисани интелектуалци, фигурационалисти покушавају и да одбране и да надмаше законодавну „перфекцију“ социологије Норберта Елиаса кроз различите стратешке игре и изврдавања, укључујући само суптилно „штипкање“ рада законодаваца. Ово је једини начин на који они могу да се ослободе од заглупљујућег утицаја прошлости у жељи да своје идеје помакну напред. Амбиваленција није нигде видљивија него ли у последњој књизи Ерика Дунинга (Eric Dunning, 1999): *Спортска питања*. Када се читају *Спортска питања*, стиче се осећај да Дунинг жели да развије своју социолошку имагинацију у новом правцу. Ипак, метафизичка структура коју је наследио захтева да нове идеје увек остану секундарне и подређене централним идејама Елиаса. Ја ћу то и објаснити.

Смисао Елиасове (Elias, 1987) критичке дистинкције између „укључивања“ и „одвајања“ већ је дуго у невољи фигурационалне социологије. Упркос импликацијама неких фигурационалних социолога (Scheff, 1997) да Елиас користи термин међузависност у неодговарајућим условима означавајући овим независност (одвајање) и зависност (укључивање), што су бројни аутори критиковали, ову дихотомију у вези са методолошким и епистемолошким проблемима који су повезани са „извођењем“ фигурационе социологије (Layder, 1986; Rojek, 1985, 1986, 1992). Дунинг (Dunning, 1992: 254) сам признаје овај проблем када истиче да је укључивање и одвајање „поље коме социолози фигурационализма морају да посвете много већу пажњу“

Било како било, у *Спортским питањима* можемо видети Дунингову (Dunning, 1999: 243–6) одбрану фигурационалистичког схватања односа између укључивања и одвајања вирulentно понав-

љајући Елиасове кључне аргументе. Можемо такође опазити да он тражи да се дистанцира од проблема везаних за ову дихотомију непрекидним евоцирањем концепта међузависности и хабитуса, посебно у својој дискусији полних хабитуса и идентитета (1999: 221–9). Ова врста анксиозности стално остаје нерешена у Дунинговом раду.

Дунинг (Dunning, 1999) се такође веома брзо креће у својој теоријској дискусији над концептом процеса цивилизовања. Он стално тежи да се избегне опредмећење концепције цивилизацијских процеса увођењем различитих тумачења значења концепта, за које се он нада да ће одговорити флексибилно захтевима сваке нове ситуације, и да ће предвидети тенденцију нефигурационалиста да превише упросте ово значење. Ипак, неизбежна је сумња да је опредмећена социјална класна хијерархија увек радила у Дунинговом размишљању у погледу овог концепта. На пример, у раду Дунинга и сарадника о фудбалском хулиганizmu, очигледно је да Еилијасова основна метафизика подразумева да ће фудбалски хулигани неминовно више или мање бити силеције и радничка класа. Ипак Армстронгово истраживање (Armstrong, 1998) са хулиганима из редова *Оутрица из Шефилда* сугеришу да је такво насиље веома могуће у времену и контексту, пре него ли да буде универзални атрибут појединих сегмената мушкараца из радничке класе. Армстронгов рад сугерише да, упркос њиховим напорима да се превазиђе двојност структуре и делатности, фигурационалисти врше синтезу наглашавајући сличности пре него разлике, могућност за поправљање пре него ли неподвижене случајеве; неподударност која подрива и нарушава ред у концепту цивилизацијског процеса. Фигурациони приступ се превише ослања на овај сажетак, опредмећен и логоцентричан концепт прогреса, који има мало практичног садржаја и тешко се може довести у везу са конкретним социолошким односима. Овај јаз између теорије и „реалности“ стално нарушава Дунингов покушај да начини теорију цивилизацијског процеса релевантну конкретним друштвеним односима у спорту. Ово је погоршано чињеницом да се, емпиријски, Дунинг не напреже да повеже цивилизацијски процес са примерима „реалне“ друштвене интеракције. Ђулианоти (Giulianotti, 1999: 47) објашњава:

... Неко би могао рећи да је фигурационалистичка употреба Елијаса етнографски слаба. Они не чине значајне покушаје да упосле Елијасов фигуративни приступ на свакодневном нивоу. Истраживачи Лечестера потпуно су неуспешни у испитивању комплексности фигурационе динамике унутар фудбалских хулиганских група, као што је међузависност појединих хулигана или флуидност односа моћи унутар групе уопште.

Друга озбиљна потешкоћа са апликацијом Елијасове социологије на фигурационализам на свакодневном нивоу о којој се може дискутовати односи се на њене онтолошке претпоставке. Засновано на упрошћеном виђењу сопствености, фигурационалистичка онтоло-

гија је у основи монистичка у својој интерпретацији људске делатности. У Елијасовој концепцији (Elias, 1987) односа између укључивања и одвајања, сопствена рефлексивност истраживача је сагледана као когнитивни процес. Свака рефлексивност себе когнитивно разуме наилазећа остварења и сазнавања друштвеног света кроз његову свакодневну способност сазнања као зависно позиционираног појединца. Искључујући Гајдена (Giddens, 1991), Елијасова социологија подразумева да егзистенцијалне контрадикције које издвајају појединца у модернизму јесу да они рефлексно доживљавају себе и као део, али и као одвојене од друштвеног света других. За Елијаса (Elias, 1987), као и за Гајдена, фузија између онога који зна и познатог није никада комплетна и, у свакој епистемолошкој повезаности, постоје увек неки елементи одвојености. То је због тога што појединац спознаје да је он/она у центру друштвеног света и да су спољашни субјекти и објекти узети у себе како би конституисали рефлексивност у погледу таквог појединчевог когнитивног разумевања.

Ипак, за Фукоа (Foucault, 1979), ово англосаксонско схватање рационалног, когнитивног појединца у центру друштвеног света представља акутно епистемиолошко погрешно тумачење, које води ка упрошћеном и неадекватном разумевању сложеног дискурзивног процеса који повезује људска бића (Harland, 1987). Овај постструктуралистички аргумент има у основи метафизику, која излаже да су индивидуалност и различитост ефемерна површина феномена, предоређена да нестане како се људи селе између дискурса. Због тога је Фуко (Foucault, 1979, 1981) стигао до тачке у истраживачком процесу где се фокусирао на систем дискурса и дискурса у пракси (Florence, 1994⁵), а не на разумевање когнитивног процеса који поставља искључив нагласак на људе и оно што они кажу. Фуко руши разлику између укључивања и одвајања, уколико, за њега, не постоји епистемолошка подељеност, или повезаност укључивање – искључивање, у истраживачком процесу и истраживачи су се већ инфилтрирали са оним што треба да буде остварено „објективно“ (Natoli, 1997: 182). Ово запажање указује на неподударност која подрива и нарушава кохерентни поредак Елијасовог свеукупног приступа.

За Ерика Дунинга и друге фигурационалисте свеобухватно образложење досеже концепт фигурисања, а суседни апел теорије цивилизацијског процеса стоји на сопственим заслугама које су издржале тест времена и континуираног интелектуалног изазова. Међутим, изгледа да је фигурационализам развио сопствено фигурисање независно од свог творца, Норберта Елијаса: наративна истина која узурпира „реалност“. Након Елијаса, фигуративна социологија постаје више метафизичка него ли само социолошка теорија. Фигурационалистима се поставља питање како треба да буде конституисана „реалност“ у оквиру фигурационализма. Ово није мали део због чи-

њенице да се фигурациона социологија заснива на редукционалистичкој логици теорије цивилизацијског процеса и њена батерија „сензитивног“ концепта и даље остаје на крају испољавања овог концепта. Као што је било показано, резултат Дунинговог настојања је концепција фигурационализма који је снабдевен интерним амбиваленцијама и борбама. У случају фигурационе социологије пост-Елијас мора такође бити описан колико је његова носталгија сама као одбацивање његове „реалног“.

ЗАКЉУЧЦИ

На почетку овог рада, ја сам сугерисао да, са делокруга социологије спорта која данас постоји, Зигмунт Бауманов пројекат готово сигурно егзистира интересантном дијалектиком између православне социологије, где је то до велике мере виђено као модел добра, као и Маникен код кога је то виђено као активан али опасно оштећен развој, базиран на корумпираној вољи постструктуралиста и постмодерниста. Ја сам демонстрирао да Бауманово разумевање социологије јесте једно виђење до којег би социологија спорта требало да покуша да тежи као одговарајуће место размене схватања, ригорозне дебате и креативности у срцу социолошке имагинације у жељи да олакша конверзацију између различитих традиција тумачења, уместо гледања на интелектуални рад у социологији као законодавне тактике за доминирање читавог поља студије.

Дискусија је такође покушала да критички објасни тренутну интелектуалну слабост која преовладава у социологији спорта и предложила, иницијалним фокусирањем на рад Сугдена и Томлинсона (Sugden and Tomlinson, 1999) а после тога на фигуративну социологију и рад Ерика Дунинга посебно, да у својој тренутној форми социологија спорта има тенденцију да генерише гладијаторску парадигму (Rojek, 1992). Бауманова социологија је дала главни подстицај за ову критику, а антропологија Герија Армстронга је дала илустративни фокус, који ми је допустио да развој кључних аргумената буде направљен.

Централна дискусија је такође показала да, на различите начине, нити фигурационализам, нити Армстронгова позиција интерпретатора није одговарајући модел за вршење интелектуалног испитивања у социологији спорта као што одражавају два екстрема континуума преко интелектуалне активности у нашем пољу истраживања. Што се тиче првог, ово је једноставно због метафизичке структуре коју је фигурациона социологија наследила од Норберта Елијаса захтевајући да тумачење буде начињено узгредно и подређено његовој теорији, а то је аргументовано тиме што је у контексту његовог помицања према интегрисаном интелектуализму Дунингова социологија морала бити уметнута. То је зато што је, за Дунинга, „реалност“

посредована метафизичком структуром коју је он наследио од Елијаса. У светлу ове критике предложено је да, веома једноставно, морамо одбацили идеју неограниченог прогреса који доминира фигурационализмом. Социологија „прављена по мери“ „течног“ модернизма не може бити базирана на било каквом појму једногласности, јер смо данас осуђени на живот са непредвидљивошћу, неизвесношћу, ризиком и амбиваленцијом (Bauman, 1991, 1992a, 2000). Када раскид са „господарећим“ трендом теорије цивилизацијског процеса буде препознат, моћи ће да се види да се спроводе и континуитет и промена кроз плуралитет друштвене, културалне, политичке и економски одређене логике, која може бити „прогресивна“ или не.

У исто време, Армстронгова апокалиптична антропологија може бити критикована као програм интерпретације који може мало да понуди на путу новог теоретског развоја. Насупрот Армстронгу, желео бих на овом месту да предложим да је измирење тумачења са постојећим теоријама, као што је фигурационализам, неопходно ако избегавамо тенденцију усмерења система доктрине. Насупрот апокалиптичним интелектуалцима, који одбацују велике приче, тако драгоцене интегрисаним интелектуалцима. Бауманова социологија наставља да брани важност класичне социологије у времену постмодернизма. Међутим док интегрисани црпу своје циљеве и енергију из мученика, а апокалиптични своју инспирацију са позиције преимућства комерцијализованог и приватизованог искуства живљења у индивидуализованом друштву (Bauman, 2001b), Бауманов интелектуализам ставља, између других ствари, поштовање, одговорност, имгинацију, иновацију, критику и систематичну строгост у срце социолошког подухвата. Бауман може бити апокалиптичан у смислу да се он ослања на такав тип интелектуалног рада, али је боље схваћен као прозелитистички социолог.

Ова трећа категорија интелектуалне активности може бити препозната у Баумановој социологији, на крају извесности, и тиме ослобађања од идеолошког пртљага који је везан за велике приче, која препознаје да интелектуалци не треба више да буду тако фанатични као њихове колеге које су некада доносили законе. Бауманов прозелитистички интерпретатор пар екселанс, који је некада био веома марксистичан, није више тако марксистичан као некада. Баш као што више не верује потпуно у класичну социологију, он више није уверен марксизмом на ортодоксан, законодавни начин. Ипак, насупрот апокалиптичарима Бауман наставља да премишља о ономе у шта он није више потпуно убеђен, јер схвата да постоји много начина на које „прича“ социологије може бити испричана. И интелектуална уметност прозелитизма чини га слободним да развије постојећи концептуални оквир у жељи да генерише нове теорије, идеје и дискусије.

Бауманова идеја демонстрира веома јасно да социологија спорта мора да досегне иза агенде било какве парадигме. У дијалогу, постојећи социолошки приступи, социологија и социолошка философија, херменеутика, социолошка антропологија, културалне студије, књижевност, постструктурализам и постмодернизам могу најавити ново разумевање „друштва“ и спорта са далекосежним импликацијама за социолошко мишљење. Отворен кроз ову конверзацију Бауманов рад показује према задацима и изазовима који ће обликовати будућност социологије спорта. Снага ове визије већ ствара осећај у општеприхваћеној социологији кроз Баумана на такав начин да његове речи најбоље описују:

Ако је ортодоксна социологија, рођена и развијена под окриљем чврстог модернизма, била преокупирана условима људске покорности и сагласности, првенствена брига социологије направљене по мери течног модернизма мора да буде промоција аутономности и слободе; оваква социологија мора ставити индивидуалну самосвест, разумевање и одговорност у свој фокус. (Bauman, 2000: 213)

Наш број један заједничке одговорности требало би да буде обезбеђење да социологија спорта може да одговори овим изазовима и ја сам овде предложио да је то социологија Зигмунта Баумана која ће пружити подстицај за ову нову визију. С обзиром на чињеницу да сам Бауман буквално није имао ништа да каже о спорту - осим тангенцијалне дискусије култа славних спортских звезда у делу *Рад, конзумеризам и ново сиромаштво* – нагласак је углавном на нас у социологији спорта да скренемо пажњу на то како овај интелектуални изазов може бити остварен.

НАПОМЕНЕ:

1. Упркос овој критици желим да нагласим да мислим да је потребно више брусити и развијати са Сугденом и Томлинсоном него ли се противити
2. Као што Смит (Smith, 1997: 21) истиче: „Ја имам рационално схватање нечега ако могу да га артикулишем виспиреним уређењем, убедљивијим доследним исказом.“
3. Модерна законодавна Истина је мушког рода, док постмодерна интерпретација „истине“ није ограничена половима
4. За Баумана, као постмодерног интерпретатора, разум је увек схваћен као роб разлике.
5. Гутинг (Gutting, 1994) тврди да постоје сви основи да се каже да је „Морис Флоренсе“ псеудоним и да је заправо Мишел Фуко аутор овог чланка

Литература

- Abrams, P. (1982) *Historical Sociology*. Shepton Mallet: Open Books.
- Armstrong, G. (1998) *Football Hooligans: Knowing the Score*. Oxford: Berg.
- Bauman, Z. (1987) *Legislators and Interpreters: On Modernity, Post-Modernity and Intellectuals*. Cambridge: Polity Press.
- Bauman, Z. (1988) *Freedom*. Buckingham: Open University Press.
- Bauman, Z. (1989) *Modernity and the Holocaust*. Oxford: Blackwell.
- Bauman, Z. (1990) *Thinking Sociologically*. Oxford: Blackwell.
- Bauman, Z. (1991) *Modernity and Ambivalence*. Cambridge: Polity Press.
- Bauman, Z. (1992a) *Intimations of Postmodernity*. London: Routledge.
- Bauman, Z. (1992b) *Mortality, Immortality and Other Life Strategies*. Cambridge: Polity Press.
- Bauman, Z. (1993) *Postmodern Ethics*. Oxford: Blackwell.
- Bauman, Z. (1994) *Alone Again: Ethics After Uncertainty*. London: Demos.
- Bauman, Z. (1995) *Life in Fragments: Essays in Postmodern Morality*. Oxford: Blackwell.
- Bauman, Z. (1997) *Postmodernity and its Discontents*. Cambridge: Polity Press in association with Blackwell.
- Bauman, Z. (1998a) *Globalization: The Human Consequences*. Cambridge: Polity Press.
- Bauman, Z. (1998b) *Work, Consumerism and the New Poor*. Buckingham: Open University Press.
- Bauman, Z. (1999a) *In Search of Politics*. Cambridge: Polity Press.
- Bauman, Z. (1999b) *Culture as Praxis*. London: Sage.
- Bauman, Z. (2000) *Liquid Modernity*. Cambridge: Polity Press.
- Bauman, Z. (2001a) *Community: Seeking Safety in an Insecure World*. Cambridge: Polity Press.
- Bauman, Z. (2001b) *The Individualized Society*. Cambridge: Polity Press in association with Blackwell.
- Bauman, Z. (2002) *Society Under Siege*. Cambridge: Polity Press.
- Beilharz, P. (2000) *Zygmunt Bauman: Dialectic of Modernity*. London: Sage.
- Brohm, J.-M. (1978) *Sport: A Prison of Measured Time*. London: Ink Links Ltd.
- Cantelon, H. and Gruneau, R., eds (1982) *Sport, Culture and the Modern State*. Toronto: University of Toronto Press.
- Connor, S. (1989) *Postmodernist Culture*. Oxford: Blackwell.
- Delanty, G. (2000) *Modernity and Postmodernity*. London: Sage.
- Derrida, J. (1978) *Writing and Difference*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Douglas, J. (1976) *Investigative Social Research: Individual and Team Field Research*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Dunning, E. (1992) 'Figurational Sociology and the Sociology of Sport', in E. Dunning and C. Rojek (eds) *Sport and Leisure in the Civilizing Process: Critique and Counter-Critique*. London: Macmillan.
- Dunning, E. (1999) *Sport Matters: Sociological Studies of Sport, Violence and Civilization*. London: Routledge.
- Dunning, E. and Rojek, C., eds (1992) *Sport and Leisure in the Civilizing Process: Critique and Counter-Critique*. London: Macmillan.
- Dunning, E., Murphy, P. and Williams, J. (1988) *The Roots of Football Hooliganism*. London: Routledge.
- Eco, U. (1994) 'Apocalyptic and Integrated Intellectuals', in R. Lumley (ed.) *Apocalypse Postponed*. Bloomington: Indiana University Press.
- Elias, N. (1987) *Involvement and Detachment*. Oxford: Blackwell.

- Elias, N. and Dunning, E. (1986) *Quest for Excitement: Sport and Leisure in the Civilizing Process*. Oxford: Blackwell.
- Florence, M. (1994) 'Foucault, Michel 1926–', in G. Gutting (ed.) *The Cambridge Companion to Foucault*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Foucault, M. (1979) *Discipline and Punish: The Birth of the Prison*. Harmondsworth: Penguin.
- Foucault, M. (1980) 'Truth and Power', in C. Gordon (ed.) *Michel Foucault: Power/Knowledge*. Hemel Hempstead: Harvester.
- Foucault, M. (1981) *The History of Sexuality*, vol. 1: *An Introduction*. Harmondsworth: Pelican. BLACKSHAW: THE SOCIOLOGY OF SPORT REASSESSED 215
- Giddens, A. (1991) *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age*. Cambridge: Polity Press.
- Giulianotti, R. (1999) *Football: A Sociology of the Global Game*. Cambridge: Polity Press.
- Gruneau, R. (1983) *Class, Sport and Social Development*. Amherst: University of Massachusetts.
- Gutting, G. (1994) 'Preface', in G. Gutting (ed.) *The Cambridge Companion to Foucault*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hall, A. (1988) 'The Discourse of Gender and Sport: From Femininity to Feminism', *Sociology of Sport Journal* 5: 330–40.
- Hargreaves, J. (1994) *Sporting Females: Critical Issues in the History and Sociology of Women's Sport*. London: Routledge.
- Hargreaves, J.E. (1982) 'Sport and Hegemony: Some Theoretical Problems', in H. Cantelon and R. Gruneau (eds) *Sport, Culture and the Modern State*. Toronto: University of Toronto Press.
- Hargreaves, J.E. (1986) *Sport, Power and Culture*. Cambridge: Polity Press.
- Harland, R. (1987) *Superstructuralism: The Philosophy of Structuralism and Post-Structuralism*. London: Routledge.
- Heller, A. (1999) 'Post-Marxism and the Ethics of Modernity: An Interview with Agnes Heller', *Radical Philosophy* (March/April): 29–39.
- Horne, J. and Jary, D. (1987) 'The Figurational Sociology of Sport and Leisure in Elias and Dunning: An Exposition and Critique', in J. Horne, D. Jary and A. Tomlinson (eds) *Sport, Leisure and Social Relations*. London: Sociological Review Monograph/Routledge.
- Hughes, J. (1990) *The Philosophy of Social Research*. London: Longman.
- Jarvie, G. (1991) *Highland Games: The Making of Myth*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Jary, D. and Horne, J.D. (1993) 'The Figurational Sociology of Sport and Leisure Revisited', paper for 'Leisure in Different Worlds', Third International Conference of the Leisure Studies Association, Loughborough University, 14–18 July.
- Jenkins, K. (1995) *What is History? From Carr and Elton to Rorty and White*. London: Routledge.
- Layder, D. (1986) 'Social Reality as Figuration: A Critique of Elias's Conception of Sociological Analysis', *Sociology* 20(3): 367–86.
- Lyotard, J.-F. (1984) *The Postmodern Condition: A Report on Knowledge*. Minneapolis: University of Minneapolis Press.
- Maguire, J. (1999) *Global Sport*. Cambridge: Polity Press.
- Messner, M. (1992) *Power at Play*. Boston, MA: Beacon.
- Messner, M. and Sabo, D., eds (1990) *Sport, Men and the Gender Order*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Mills, C.W. (1959) *The Sociological Imagination*. Harmondsworth: Penguin.

- Murphy, P., Sheard, K. and Waddington, I. (2000) 'Figurational Sociology and its Application to Sport', in J. Coakley and E. Dunning (eds) *Handbook of Sports Studies*. London: Sage.
- Murphy, P., Williams, J. and Dunning, E. (1990) *Football on Trial*. London: Routledge.
- Natoli, J. (1997) *A Primer to Postmodernity*. Oxford: Blackwell.
- Ritzer, G. (1997) *Postmodern Social Theory*. London: McGraw-Hill.
- Rojek, C. (1985) *Capitalism and Leisure Theory*. London: Tavistock.
- Rojek, C. (1986) 'The Problems of Involvement and Detachment in the Writings of Norbert Elias', *British Journal of Sociology* 37(4): 584–96.
- Rojek, C. (1992) 'The Field of Play in Sport and Leisure Studies', in E. Dunning and C. Rojek (eds) *Sport and Leisure in the Civilizing Process: Critique and Counter-Critique*. London: Macmillan.
- Rojek, C. (1995) *Decentring Leisure: Rethinking Leisure Theory*. London: Sage.
- Rorty, R. (1979) *Philosophy and the Mirror of Nature*. Princeton: Princeton University Press.
- Rorty, R. (1986) 'The Contingency of Community', *London Review of Books* (24 July).
- Rorty, R. (1996) '20th Century Philosophy', in *Best Books*. Oxford: Helicon Publishing.
- Sage, G. (1990) *Power and Ideology in American Sport*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Scheff, T.J. (1997) 'Unpacking the Civilizing Process: Shame and Integration in Elias's Work' at <http://shop.usyd.edu.au/su/social/elias/confpap/scheff2.htm> (17 Feb. 2000).
- Smith, D. (1999) *Zygmunt Bauman: Prophet of Postmodernity*. Cambridge: Polity.
- Smith, N.H. (1997) *Strong Hermeneutics: Contingency and Moral Identity*. London: Routledge.
- Sugden, J. and Tomlinson, A. (1999) 'Digging the Dirt and Staying Clean: Retrieving the 216 INTERNATIONAL REVIEW FOR THE SOCIOLOGY OF SPORT 37(2) Investigative Tradition for a Critical Sociology of Sport', *International Review for the Sociology of Sport* 34(4): 385–97.
- Taylor, C. (1995) *Philosophical Arguments*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Tomlinson, A. (1999a) 'Leisure and Cultural Studies in Britain', in A. Tomlinson, *The Game's Up: Essays in the Cultural Analysis of Sport, Leisure and Popular Culture*. Aldershot: Arena.
- Tomlinson, A. (1999b) 'The Sociological Imagination, the New Journalism and Sports Writing and Research', in A. Tomlinson, *The Game's Up: Essays in the Cultural Analysis of Sport, Leisure and Popular Culture*. Aldershot: Arena.
- Ward, S. (1997) 'Being Objective about Objectivity: The Ironies of Standpoint Epistemological Critiques of Science', *Sociology* 31(4): 773–91.

Превео са енглеског Ненад Стојиљковић

Tony Blackshaw, Sheffield (UK)

THE SOCIOLOGY OF SPORT REASSESSED IN LIGHT OF THE PHENOMENON OF ZYGMUNT BAUMAN

Summary

This paper offers a critical reassessment of the sociology of sport through the work of Zygmunt Bauman. After suggesting that some of the chief protagonists in the sociology of sport have become resistant to new bold points of view, I provide a brief intellectual sketch of Bauman's project and offer a thumbnail introduction to his sociology of postmodernity. I go on to suggest that most classical sociological approaches in sport tend towards doctrinairism and in the context of this debate discuss figurationalism, as it is paradigmatic of the sociology of sport. Drawing on Bauman's sociology of intellectuals, two related characterizations of figurationalism are critically discussed which relate to its historically distinctive roles in the sociology of sport. Thereafter I offer a critical comparison of figurationalism mark two with Gary Armstrong's apocalyptic interpretive position and suggest that neither offers an appropriate model of intellectual inquiry for the sociology of sport to pursue as they each reflect the two extremes of the continuum across the intellectual activity in our field of study. I conclude with some proposals that suggest a theory of the proselytizing role of intellectuals in 'liquid' modernity and an alternative vision for the sociology of sport.

Key words: tavern Zygmunt Bauman, figurational sociology, integrated and apocalyptic intellectuals, legislators and interpreters, 'liquid' modernity, proselytizing intellectuals, sociology of postmodernity.